

СВЕТОЈ ЕВГЕНИЈИ - ЕВРОСИНИЈИ
– СРБСКОЈ ЦАРИЦИ МИЛИЦИ

19. / 31. јул

Кондак 1.

Теби, изабраној слушкињи Господњој, која си смерно на Земљи служила и Богу и људима, иако царску дијадему носаше, похвални песмопој приносимо, а ти, пошто си стекла велику милост пред Тројичним Богом, помоли се за спасење наше, како би могли да ти благодарно кличемо: ***Радуј се, света Евгенијо, сведобра мати рода Србскога!***

Икос 1.

Творац Сила Небеских, Свесавршени Бог, провиде у теби, света Евгенијо, изабрани сасуд свој, који ће у најтежа времена за Србски род после Косовске погибије мудро руководити земљама Србским и сачувати остатак Србског народа од многобројних непријатеља. Ти као брижна мајка бринуше о сирочићима и удовицама Косовских мученика, храбро чуваше Веру Православну и подизаше цркве и манастире. Са љубављу и поштовањем гледајући у неисказани труд твој, ми ти овако кличемо:

Радуј се, јер цео живот свој Богу служаше свим бићем својим!

Радуј се, јер претешки животни Крст свој носаше Јововским трпљењем!

Радуј се, јер од Бога би призвана за служење роду Србскоме!

Радуј се, јер иако царица земаљска бејаше, Цару Небеском радосно служаше!

Радуј се, јер си висине Небеске достигла спустивши се са царске висине у монашку простоту!

Радуј се, јер си Косовску чашу страдања без роптања испила!

Радуј се, јер си високо држала Крст Христов кроз цео живот свој!

Радуј се, светитељко међу царицама!

Радуј се, Љубостињска похвало!

Радуј се, света Евгенијо, сведобра мати рода Србскога!

Кондак 2.

Ти, света Евгенијо, беше пореклом од славне лозе Немањића, рођена од славног војводе Вратка, у народу прозваног Југ-Богдан, који, када си се родила, захвално са мајком твојом Богу запева: ***Алилуја!***

Икос 2.

Пошто отац твој, света Евгенијо, беше великаш на двору цара Душана, ти стече у младости својој најбоље хришћанско и царско васпитање и тако оплемени душу своју за велико служење роду Србскоме које те је чекало у животу. Прими стога ове похвале наше:

Радуј се, јер беше племенитог рода Србскога!

Радуј се, јер отац твој беше у народу многопоштовани Југ-Богдан!

Радуј се, јер семе хришћанске науке још од младости би посејано у срце твоје!
Радуј се, јер си од детињства научена страху Господњем!
Радуј се, јер си Бога заволела више од свих земаљских радости!
Радуј се, јер и по природи својој беше благородна, честита и мудра!
Радуј се, јер си најлепше Србско женско име носила!
Радуј се, јер си као мудра дјева душу своју преиспунила уљем врлина!
Радуј се, јер си славу земаљску ради Небеске презрела!
Радуј се, света Евгенијо, сведобра мати рода Србскога!

Кондак 3.

А када стаса за удају, тебе, света Евгенијо, цар Душан удаде за Србског војводу Лазара, кога си ти од раније познавала и у срцу носила, и ви благодарно запевасте Богу: ***Алилуја!***

Икос 3.

Твој брак, света Евгенијо, беше благословен, јер и супруг твој Лазар беше побожан и Богољубивог духа, па ви једно друго подстицасте у задобијању врлина, што сте обоје на крају крунисали венцима славе на Небесима. Зато ти кличемо овако:

Радуј се, јер беше смерна супруга великог Србског цара Лазара!
Радуј се, јер си као браћу имала најбоље Срске витезове, девет Југовића!
Радуј се, јер душа твоја обиталиште Духа Светога постаде!
Радуј се, јер си подвигом својим кћер Божија постала!
Радуј се, јер си се уподобила еванђељским мудрим дјевама!
Радуј се, јер си постом, бдењем и молитвама тело укротила!
Радуј се, дародавко Небеских нетрулежних добара!
Радуј се, јер си по земљи Србској сејала дела еванђељска!
Радуј се, јер си царску порфиру заменила монашком ризом покајања!
Радуј се, света Евгенијо, сведобра мати рода Србскога!

Кондак 4.

Из љубави твоје, света Евгенијо и супруга ти Лазара, роди се пет кћери и три сина, чему су се и анђели Небески радовали и због тога клицали: ***Алилуја!***

Икос 4.

И ти, као брижна мајка, света Евгенијо, са љубављу и страхом Божијим васпиташе децу своју, поготово кћери, у свакој хришћанској побожности, у чему ти помагаше монахиња Јефимија, бивша деспотица Србска Јелена. Због тога оне и у најтежим искушењима за Србски народ, не хтедоше да се одрекну хишћанске вере, него остадоше верна чеда Цркве Христове. Прими зато ове похвале од нас:
Радуј се, јер си испунила закон Господњи рађајући кћери и синове!
Радуј се, јер дом свој претвори у дом молитве и побожности!
Радуј се, јер у браку показа истинску целумудреност и чистоту!
Радуј се, јер си децу своју у страху Божијем и љубави васпитала!

Радуј се, јер си највише примером смиреног и честитог живота свога децу своју васпитала!

Радуј се, јер син твој Стефан постаде светитељ Божији!

Радуј се, јер си Богољубиву монахињу Јефимију за животну састрадалницу имала!

Радуј се, јер ти је она као анђео чувар у животним тешкоћама помагала!

Радуј се, јер си поставши царица Србска, још више служила отачаству своме!

Радуј се, света Евгенијо, сведобра мати рода Србскога!

Кондак 5.

А када стасаху за удају, ти, света Евгенијо, удаде четири кћери своје за суседне Србске хришћанске владаре и великаше, како би још боље утврдила Србску државу после смрти цара Уроша, и како би се и из њихових дворова уздизала ка Небу песма: ***Алилуја!***

Икос 5.

Ти, света Евгенијо, са Богомудрим супругом својим Лазарем благочестиво управљаше земљом Србском. У њој подизаше многе цркве, манастире, школе, болнице и домове за сирочад, показујући тиме еванђелску љубав према Богу и убогим слугама Његовим. Нека ови арханђелски усклици буду хвала трудовима твојим:

Радуј се, мати мироточива!

Радуј се, лествицо смирења!

Радуј се, пучино љубави Божије!

Радуј се, незалазни дане Духа Светога!

Радуј се, лучезарна звездо Небеске Србије!

Радуј се, неисцрпни источнике благодати!

Радуј се, неуморна молитвенице за спасење наше!

Радуј се, недремљива игуманијо манастира Љубостиње!

Радуј се, похвало монахиња Србских!

Радуј се, света Евгенијо, сведобра мати рода Србскога!

Кондак 6.

А онда се над земљу Србску надви тамни облак мухамеданства, који доведе подивљале Турке да затру све што је Србско и хришћанско. Због тога ти, света Евгенијо, са супругом својим, царем Лазаром и свим народом, завапи са сузама ка Небу: ***Алилуја!***

Икос 6.

А када најбољи синови Србски на челу царем Лазаром, пођоше на Косово равно да стану пред силу Агарјанску, ти, света Евгенијо, коленопреклоно вапијаше пред Богом да сачува војску Србску и подари јој победу. Само Бог и свети анђели знају какве си уздисаје и сузе проливала пред иконом Господа Христа и Пресвете Мајке Његове. Прими због тога ове моливе наше:

Радуј се, земаљска царице и Небеска светитељко!

Радуј се, јер си и ти знала да је земаљско замалена царство, а Небеско увек и довека!

Радуј се, јер си у роду Србскоме тугу ропства агарјанског сладила вером у Господа Христа!

Радуј се, јер у двору твоме милост нађоше многи сироти и убоги!

Радуј се, премудра наставнице девственица!

Радуј се, милосрдна мати убогих и сиромашних!

Радуј се, јер си ваздух над Србијом свештеним молитвама својим осветила!

Радуј се, јер је цео живот твој био песма Господу посвећена!

Радуј се, јер си била светилник роду Србскоме у тами ропства агарјанског!

Радуј се, света Евгенијо, сведобра мати рода Србскога!

Кондак 7.

Премудри промисао Божији недаде војсци Србској земаљску победу, и у тој бици, пред хиљадама других, мученички положи живот свој и цар Лазар. Када ти дође тај тужни глас са Косова поља, ти, света Евгенијо, са болним уздахом запева: ***Алилуја!***

Икос 7.

Оплакавши, света Евгенијо, са безбројним Србским удовицама косовске мученике, ти их све благочестно сахрани по многим храмовима и светињама, а супруга свога, цара Лазара сахрани у цркву у Приштини, али убрзо нетљене мошти његове пренесе у задужбину његову, у манастир Раваницу. Нека речи ове буду утеха страдању твоме:

Радуј се, јер си са анђелима плакала над изгинулим Косовским јунацима!

Радуј се, јер си рукама својим додиривала хиљаде мученика Србских, када си их сахрањивала!

Радуј се, јер си по Косову божуре брала и тела Србских мученика њима китила!

Радуј се, украсу мученичког венца Косовских јунака!

Радуј се, јер си после Косовске битке као Рахиља ридала за децом које више нема!

Радуј се, јер туга твоја за Косовским јунацима не беше неутешна, већ свештена и испуњена Духом Светим!

Радуј се, јер си на вест о Косовској погибији као Јов заблагодарила: Господ дао, Господ и узео, нека је слава Господња!

Радуј се, јер си онога који ти је земаљски обручник био, као нетрулежног свеца угледала!

Радуј се, јер си нетљено тело супруга твога цара Лазара на рукама у манастир Раваницу пренела!

Радуј се, света Евгенијо, сведобра мати рода Србскога!

Кондак 8.

Пошто син твој Стефан беше још дете, ти, света Евгенијо, као Богољубива и народољубива узе на себе ревност мушку и стаде управљати Србским земљама, али непрестано се у Бога уздајући и Њему узносећи усклике: **Алилуја!**

Икос 8.

Желећи да сачуваш душу народну и веру хришћанску, ти света Евгенијо, са болом мораде да удаш ћерку своју Оливеру за турског цара Бајазита. Али и то учини тек када доби од њега обећање да она неће морати да напусти веру хришћанску. Саосећајући са болом твојим, ми ти кличемо овако:

Радуј се, јер си Богомудро чувала и сачувала остатак рода Србскога!

Радуј се, јер си удовице и сирочад хлебом хранила!

Радуј се, јер си уцвељене и тугом сломљене мајчински тешила!

Радуј се, јер си једину сигурну наду и помоћ само у Господа тада имала!

Радуј се, јер си без страха пред агарјанским царем исповедала веру у Свету Тројицу!

Радуј се, јер си смерно крст страдања носила, чекајући преславно васкрсење!

Радуј се, јер Косовски бол целог рода Србског на души носаше!

Радуј се, јер и теби Косово беше Голгота!

Радуј се, јер си као стуб огњени сијала роду Србскоме после Косовске погибије!

Радуј се, света Евгенијо, сведобра мати рода Србскога!

Кондак 9.

Носећи на срцу своме сву тугу Косовску и жељна молитвене самоће, ти света Евгенија, сазва свенародни сабор, на коме предаде државно кормило сину своме, Стефану Високом, а онда обуче ризу монашку, и заједно са анђелима запева: **Алилуја!**

Икос 9.

Ни серафимски језици не умеју да опишу зидање прекрасног манастира Љубостиње, који ти, света Евгенијо, зажеље да принесеш Богу, као велелепни дар, за васцели народ Србски, јер тај манастир имађаше лепоту као да је на Небу зидан, а не на Земљи. У њему ти, са многим удовицама Косовских јунака, плеташе венац од молитвених суза, како би Бог сачувао децу вашу од свих искушења које је ропство донело. Прими стога ове молитве наше:

Радуј се, јер си као кокош под крила своја сву сирочад Србску сакупљала!

Радуј се, јер си као и супруг ти Лазар светиње хришћанске несебично помагала!

Радуј се, јер си као најлепши земаљски цвет Богу манастир Љубостињу принела!

Радуј се, јер си у њој вечни покој свој пронашла!

Радуј се, јер си сваки љубостињски камен сузама залила!

Радуј се, јер сваку стопу земље Љубостињске стопама својим осветила!

Радуј се, јер си Успенију Мајке Божије манастир Љубостињу посветила!

Радуј се, јер си удовице и кћери Косовских витезова у Љубостињску обитељ сабрала!

Радуј се, Небеска игуманијо манастира Љубостиња!

Радуј се, света Евгенијо, сведобра мати рода Србскога!

Кондак 10.

Иако си у монашкој ризи била, света Евгенијо, ти непрестано бринуше о спасењу рода Србскога, па подиже манастир Сисојевац, поможе обнову Хиландара, а обнови и манастир Дечане и многе друге светиње, све анђелски појући: **Алилуја!**

Икос 10.

А када сина твога Стефана неки Србски великаши оптужише код султана, ти, света Евгенијо, у монашкој ризи оде уместо њега у Цариград. На царском двору ти Богомудро спасе од клевета сина свога, тако да султан ништа више не предузимаше по том питању. Нека те ове речи наше узвеличају и прославе:

Радуј се, јер си и у најтежа времена после Косовске битке обнављала цркве и манастире и тако чувала душу народа Србскога!

Радуј се, јер си као и супруг твој Лазар помагала Хиландарску лавру изобилним прилозима!

Радуј се, јер си задужбину своју, манастир Љубостињу као вечити споменик за све Косовске мученике Богу на дар принела!

Радуј се, јер си са љубаву и опустошени манастир Високе Дечане обновила!

Радуј се, јер си Хиландарској цркви предивну олтарску завесу поклонила!

Радуј се, јер си у монашкој тишини неизбројиве молитве Богу узносила!

Радуј се, јер душа твоја са Косовским мученицима у Царству Небеском ликује!

Радуј се, друга мајко Косовских сирочића!

Радуј се, Небеска игуманијо манастира Љубостиња!

Радуј се, света Евгенијо, сведобра мати рода Србскога!

Кондак 11.

Задобивши милост код султана, ти, света Евгенијо, затражи од њега, не злата, ни сребра за помоћ држави својој, него нетљене мошти свете Петке. Султану то би чудно, јер оне за њега не имаху никакву вредност, али ти ипак дозволи да их понесеш у Србију, а ти од радости, запева: **Алилуја!**

Икос 11.

И као бесцен дар Неба, ти света Евгенијо, донесе чудотворне мошти свете Петке у Србију. Оне прво почиваху у манастиру Жупањевцу, па Љубостињи, да би на крају дошле у стони Београд, где касније беше и сазидаана црква у њену част, коју и данас народ Србски изузетно поштује. Нека ове речи буду похвала љубави твојој према светима у Господу:

Радуј се, јер си свако добро дело са смирењем и љубављу чинила!

Радуј се, јер си децу своју молитвама непрестано штитила!

Радуј се, јер кроз векове монахиње Љубостињске на монашке подвиге тајанствено подстичеш!

Радуј се, јер се на Небесима радујеш са свим светим женама из рода Србскога!

Радуј се, јер си као миомирисни тамјан окадила сву земљу Србску молитвама твојим Господу!

Радуј се, јер си као свети апостол Павле свима била све, како би што више душа привела Господу Христу!

Радуј се, јер си велику љубав имала према светој Петки Србској!

Радуј се, јер си свете мошти њене у Србију торжествено пренела!

Радуј се, јер си у обитељи љубостињској подражавала житију њеном!

Радуј се, света Евгенијо, сведобра мати рода Србскога!

Кондак 12.

После овога, ти, света Евгенијо, и даље живљаше и подвизаваше се у манастиру Љубостињи, где си као мудра игуманија руководила сестринство ка спасењу и Царству Небеском, непрестано појући са њима анђелску песму:
Алилуја!

Икос 12.

А када осети да је дошао час пресељења твога у Небеску Србију, ти, света Евгенијо, зажеље да обучеш велики анђелски образ, и тада доби име Ефросинија. Потом се даде још већим подвизима, и мирно се пресели ка Господу. Мошти твоје беху погребене у Љубостињској цркви, где и данас почивају и помоћ пружају свима онима који им са љубављу и страхом Божијим приступају. Прими стога захвалне усклике наше:

Радуј се, јер си монашку ризу достојно носила!

Радуј се, јер си са светим супругом Лазарем родила светог сина Стефана!

Радуј се, јер светим моштима твојим припадају сви који су наду у земаљску помоћ изгубили!

Радуј се, јер те народ Србски са љубављу кроз векове прославља!

Радуј се, јер по смрти твојој тело твоје постаде чудејствујуће!

Радуј се, јер си Богу на дар принела и телесну и духовну децу своју!

Радуј се, јер си била најславнија Србска удовица!

Радуј се, јер си се удостојила да будеш и царица и монахиња!

Радуј се, јер покровом својим Небеским непрестано бдијеш на љубостињском обитељи!

Радуј се, света Евгенијо, сведобра мати рода Србскога!

Кондак 13.

О, света Евгенијо, сведобра мајко Србска, прими ове молитве наше које ти смирено приносимо, и принеси их Господу, како би се смиловао на нас и све нам грехе опростио и у Царство Небеско примио, да са свим силама Небеским и душама праведних непрестано појемо: **Алилуја!** (три пута, па икос 1. и кондак 1.)

О, света и сведобра мати Евгенијо, недремљива игуманијо обитељи Љубостињске и Небеска молитвенице рода Србскога, смирено и коленопреклоно ти припадамо и помоћ твоју иштемо. Ти си била лучезарна звезда која је светлила роду Србскоме у најтежим данима ропства турскога, а и ми се данас налазимо у још већем ропству, и физичком, али још више греховном, па светлости Небеске од тебе просимо, како би таму у којој смо бар мало одагнали.

Поробише нас исти непријатељи као и великаше Србске у време твоје, и властољубивост и сластољубивост и среброљубивост, и никако да се избавимо из канци њихових. На Небо и правду Небеску смо одавно заборавили, јер је нама омилило земаљско царство и све што оно даје. А све што даје је пуно адског отрова, а ми, слаби и немоћни, не можемо да се одупремо сили његовој, већ све више тонемо и умиремо у смраду његовом. Па те молимо, звездо Небеске Србије, пошаљи благодатне светлости на душе наше, озари их до најдубљих кутака, како би се пренули и ужаснули од страха видевши шта све и ко све у њима станује. Јер, нажалост, силне страсти и безбројни демони су становници душа наших, а и срце наше је поробљено и заробљено оковима њиховим. Зато ти, сведобра мати наша Евгенијо, због велике љубави који имаш према деци својој, бљесни силом благодати Божије на душе и срца наша и раскини те окове и ослободи нас од ропства и поведи путем покајања ка Богу и правди Његовој. Подари нам спасоносни страх Божији како би се од Земље ка Небу окренули, и све преостале дане живота свога посветили Господу, творећи свету вољу Његову.

А Косово, тужно и распето Косово, грдно судилиште наше, опет је Бог у руке агарјанима предао због грехова наших, и опет се светиње хришћанске скрнавe, па те молимо подари нам свенародно покајање, како нас не би Бог као Содом и Гомор огњем спалио, јер смо безакоњима прелили чашу гнева Његовог. Помоли се, света мајко Евгенијо, са светим супругом својим Лазарем, и свим Светим Србима, да Божанска струја поново потече кроз душе и тела рода твога, како би опет постали чеда Божија, и како би све код нас било свето и честито и миломе Богу приступачно. Па да једнога дана сви ми, земни још, са вама, Небеским житељима, у Царству Небеском прослављамо најсветије име у Васељени, Оца и Сина и Светога Духа, кроза све векове векова. Амин.

Сабор Свети Апостола, 2013. г.

Акатист написао: Мирко И. Нанић